

Hållbarhetsredovisning 2017

VD har ordet

Tranemobostäder AB är sedan 2001 certifierade enligt miljöledningsstandarden ISO 14001 och tillsammans med personalen har vi arbetat fram etiska riktlinjer och en etisk handbok som blivit en självklar del av företagets verksamhet. Med ledord som god miljö, arbetsmiljö och ett tydligt ställningstagande mot korruption, är ett naturligt nästa steg att införa en hållbarhetsredovisning. Hållbarhetsredovisningen kommer att stödja och tillsammans med övriga styrdokument komplettera bolagets verksamhetsstrategi för att säkerställa nuvarande och kommande generationers möjligheter till en trygg och sund boendemiljö.

På kort sikt innebär detta att upprätta en hållbarhetsredovisning, på medellång sikt ska implementeringen av ett livscykelperspektiv påbörjas i bolagets samtliga verksamhetsled som ny-, till- och ombyggnation samt rivning. På längre sikt är bolagets uttalade vision att inte lämna några ekologiska fotavtryck efter sig. Detta förutsätter en ekonomi i balans och ett socialt ansvarstagande för såväl de egna kunderna som för kommunen och dess invånare.

Tranemobostäders vision är

"Ett boende utan ekologiska fotavtryck i harmoni med och av naturen"

Annika Björklund-Fagrell

VD

HÅLLBARHETSREDOVISNING AV VERKSAMHETSÅRET 2017

VAD ÄR HÅLLBARHET?

”Att utvecklingen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov”

Detta är den mest kända definitionen av hållbarhet och kommer från Brundtland-kommissionens rapport *Vår gemensamma framtid* 1987.

Hållbar utveckling består av tre delar:

Ekologisk hållbarhet - att långsiktigt bevara vattnens, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och att minska påverkan på naturen och människans hälsa.

Ekonomisk hållbarhet - att hushålla med mänskliga och materiella resurser på lång sikt.

Social hållbarhet - att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls.

HÅLLBAR VERKSAMHET

Tranemobostäder AB är helägt av Tranemo kommun. Bolaget drivs utifrån ägarens syfte med det allmännyttiga bostadsbolaget och kommunens prioriterade mål. Hållbarhetsfrågor värderas högt hos oss såväl som kommunen.

Våra medarbetare arbetar dagligen för att kunna erbjuda våra cirka 1 300 hyresgäster ett bra boende. Totalt förvaltar bolaget 795 hyreslägenheter och 52 lokaler i 10 orter inom kommunen. Vårt huvudkontor är beläget i Tranemo och vår personal utgår från detta.

Bolagets styrelse och lekmannarevisorer utses av kommunfullmäktige. Tillsammans med VD diskuterar styrelsen årligen bolagets strategiska fokusområden inom hållbarhet. Utifrån dessa utformar vi en konkret handlingsplan och rapporterar tillbaka löpande under året.

Tranemobostäders omsättning och resultat under året redovisas i årsredovisningen. Bolaget är självfinansierat och mottar inga bidrag.

Vi har under året inte erhållit några utmärkelser.

INRIKTNING OCH OMFATTNING

Verksamheten berör direkt eller indirekt ett stort antal intressenter såsom hyresgäster, medarbetare, entreprenörer, organisationer, företag, ägare, styrelse, grannar och samhället i övrigt. Bolagets agerande har således stor påverkan på miljön, samhället och samhällsekonomin varför hållbarhetsredovisningen lyfter fram de mest betydelsefulla aspekterna och händelserna under året. Uppgifter om förbrukningar och andra resultat hämtas från bolagets ekonomisystem, fastighetsystem och andra under året framtagna rapporter.

Bolaget har identifierat sina intressenter och utifrån deras krav upprättat en sammanställning över bindande krav.

Styrelsen tog 2013 beslut om att vår tidigare miljöredovisning ska ersättas med en likaledes årlig hållbarhetsredovisning. Redovisningen gäller hela bolaget. Hållbarhetsredovisningen för 2016 publicerades 2017-07-07.

Informationen i vår hållbarhetsredovisning har inte granskats av tredje part, men det är vår bedömning – och vårt mål – att informationen i års- och hållbarhetsredovisningen uppfyller GRI:s informationskrav för tillämpningsnivå C (Core) när införandet är klart. Nästa år kommer vi att gå över till att rapportera enligt GRI Standards 2016.

SAMARBETE FÖR EN LÅNGSIKTIG OCH HÅLLBAR FASTIGHETSFÖRVALTNING

Tranemobostäder ingår tillsammans med fyra andra allmännyttiga bostadsbolag (Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder, Fristadbostäder AB, Stubo AB och Vårgårda Bostäder AB) i Miljönätverket Sjuhärad, där vi tillsammans kontinuerligt arbetar aktivt med miljö-, arbetsmiljö-, kvalitets- och CSR-frågor. Nätverket har en gemensam resurs i form av en anställd verksamhetsansvarig som driver dessa frågor.

Miljönätverket har även ett i stora delar gemensamt integrerat verksamhetsledningssystem som finns tillgängligt via miljönätverkets hemsida (www.7miljo.se). Alla ingående bolag är certifierade enligt miljöledningsstandard ISO 14001.

Nätverket har även tagit fram en gemensam etik- och moralhandbok, som harmoniserar med Tranemobostädernas etiska riktlinjer. Miljönätverket har träffats vid flera tillfällen i olika konstellationer. De miljöansvariga i bolagen har regelbundna träffar. Interna revisioner utförs av Miljönätverket Sjuhärads revisionsgrupp.

Branschorganisationen SABO, där Tranemobostäder är en aktiv medlem, arbetar löpande med hållbarhets- och opinionsfrågor.

I maj 2016 certifierade vi oss enligt den uppgraderade miljöledningsstandard ISO 14001:2015. Vi har varit certifierade enligt ISO 14001 sedan 2001.

VÅR INTERNA KONTROLL

För att bolaget ska uppfylla sina mål krävs att verksamheten är effektiv och ändamålsenlig, att all rapportering är tillförlitlig och att lagar och förordningar efterlevs. Riskanalys och internkontrollplan finns på plats för att ge en rimlig försäkran om att detta fungerar.

Hela verksamheten har setts över avseende bl.a. korruption och granskningen visade inga tecken på att bolaget eller medarbetare har agerat i strid med företa-

gets etikhandbok och etiska riktlinjer. Alla medarbetare utbildas också kontinuerligt i etik- och hållbarhetsfrågor. Den interna riskanalysen och internkontrollen har också stärkts för att säkerställa att lagar och regler följs. Bolaget var vid upprättandet av denna redovisning inte inblandat i några tvister eller rättsprocesser med koppling till hållbarhetsfrågorna, ej heller dömt till böter eller sanktioner.

ANSVAR, STYRNING OCH ÄGARFÖRHÅLLANDEN

Styrning

Styrelsen fastställer årligen styrelsens arbetsordning och VD-instruktion, attestinstruktion samt ett antal policydokument och andra styrdokument. Genom tydlig ansvarsfördelning samt kunskap och förståelse för dessa dokument tillsammans med bolagets gemensamma värderingar skapas förutsättningar för att uppnå en god kontrollmiljö.

Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Att identifiera de risker som bedöms som mest väsentliga i bolagets verksamhet är av yttersta vikt. Riskbedömningen och den interna kontrollplanen omfattar bolagets alla väsentliga processer och även omvärldsfaktorer. I den interna kontrollplanen finns aktiviteter som syftar till att reducera identifierade risker som utvärderas och uppdateras löpande.

Tranemobostäder har även tagit fram övergripande och detaljerade mål som uppdateras årligen. För att säkerställa att aktiviteterna i internkontrollplanen och målen genomförs, tas en årlig handlingsplan fram. Denna handlingsplan stäms av och följs upp löpande under året.

Uppföljning/förbättring

Det sker löpande uppföljning och olika tester av kontrollaktiviteter för att säkerställa att risker hanteras på ett betryggande sätt.

Styrelsen utvärderar löpande information som VD och revisorerna lämnar. Styrelsen gör årligen en genomgång av den interna kontrollplanen samt beslutar om det fortsatta arbetet. De externa revisorerna och lekmanarevisorerna lämnar sina rapporter avseende årets

granskning. Bland annat dessa rapporter ligger till grund för vidare utveckling av den interna kontrollen.

Information och kommunikation

Det finns riktlinjer, rutiner och checklistor som uppdateras och kommuniceras löpande med berörda medarbetare, för att säkerställa att verksamheten är effektiv och ändamålsenlig. Det finns vidare rutiner och instruktioner för hur väsentlig information kommuniceras till styrelse, företagsledning, medarbetare och övriga intressenter.

Ägare

Tranemobostäder AB är helägt av Tranemo kommun och bolagets ägardirektiv har antagits av kommunfullmäktige. Direktivet innefattar mål, motiv och affärsidé för bolaget.

Kommunfullmäktige utser styrelse och lekmannarevisorer för bolaget samt fastställer bolagsordning och utser en representant att föra ägarens talan vid årsstämman. Årsstämman beslutar om:

- Fastställande av resultat- och balansräkningen
- Disposition av vinst eller förlust samt utdelning
- Val av styrelseledamöter och, i förekommande fall, revisorer
- Ersättning till styrelse och revisorer
- Övriga viktiga frågor

Styrelse

Styrelsens politiska sammansättning motsvarar mandatfördelningen i kommunfullmäktige.

Styrelseordförande ska genom kontakter med VD följa bolagets utveckling mellan styrelsemötena samt svara för att styrelsens ledamöter löpande får den information som krävs för att kunna fullfölja uppdraget.

Styrelsen utvärderar årligen inriktningen för sitt arbete, arbetsformer och arbetsklimat samt kompetens för att vidareutvecklas och säkerställa utfört uppdrag. Styrelseutbildning genomförs var fjärde år.

Kommuninnevånarna påverkar indirekt styrelsens sammansättning genom val till kommunfullmäktige vart fjärde år. Mellan valen kan kommuninvånarna komma i kontakt med styrelseledamöterna antingen genom kommunens växel eller via ledamöternas respektive partioorganisation.

VD

VD leder verksamheten i enlighet med den av styrelsen fastställda VD-instruktionen samt utifrån lagar och förordningar som reglerar verksamheten. VD är föredragande i styrelsen, men ingår inte som ledamot, och an-

svarar för att ge styrelsen nödvändiga och så fullständiga beslutsunderlag som möjligt. VD ansvarar även för att beslut som fattats av styrelsen verkställs samt för bolagets löpande förvaltning.

Revisorer

Varje år genomgår Tranemobostäder två slags revisioner. En revision av årsredovisningen, samt styrelsens och VD:s förvaltning baserad på aktiebolagslagens krav, som utförs av auktoriserade revisorer enligt aktiebolagslagen. Den andra utförs av lekmän som utses av kommunfullmäktige.

Revisionen enligt aktiebolagslagen syftar dels till att säkerställa att årsredovisningen är upprättad enligt årsredovisningslagen och ger en i allt väsentligt rättvisande bild av bolagets finansiella resultat och ställning, dels till VD och styrelse inte handlat i strid med tillämpliga lagar och regler samt ett uttalande om föreslagen vinstdisposition. Revisionen beaktar de delar av den interna kontrollen som är relevanta för upprättande av årsredovisningen, men har inte som syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. Den lagstadgade revisionen redovisas i en revisionsberättelse till årsstämman.

Lekmannarevisionens uppdrag och arbetsformer regleras genom kommunallagen, aktiebolagslagen och Tranemo kommuns revisionsreglemente. Lekmannarevisionen har till syfte att bedöma om bolagets verksamhet är ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande och att den interna kontrollen är tillräcklig. Lekmannarevisorererna upprättar en granskningsrapport och en granskningsredogörelse som behandlar bolagets verksamhet och interna kontroll. Granskningen redovisas till kommunfullmäktige.

Eftersom bolaget är certifierat enligt miljöledningssystemet ISO 14001 revideras bolaget minst tre gånger årligen avseende sitt verksamhetsledningssystem. Dels en omcertifierings/uppfoljande revision som utförs av vårt externa revisionsorgan (f.n. RISE Certifiering), dels minst två internrevisioner som utförs av revisorer från Miljönätverket Sjuhärad.

Rapportering till ägaren

Bolaget upprättar helårsprognos den 30 april och delårsbokslut med helårsprognos den 31 augusti. Inför verksamhetsåret upprättas budget.

Arbetet med verksamhetsledningssystem och utfallet av detta redovisas en gång per år under ledningens genomgång. *Ledningens genomgång* har hållits vid ett tillfälle under året (2017-09-21). Miljö finns som en fast punkt på agendan för styrelsemöten.

PERSONAL OCH ORGANISATION

Annika Björklund-Fagrell tillträdde som VD under 2017 och Tommy Persson anställdes som förvaltare.

Företagets VD har det övergripande ansvaret för hållbarhetsarbetet och verksamhetsledningssystemet.

Jacob Andersson fungerar som miljöansvarig och ansvarar för det operativa miljöarbetet.

Alla medarbetare förväntas emellertid ta sin del av ansvaret för företagets hållbarhetsarbete och arbetet med ledningssystemet.

Under året har ett flertal informationstillfällen ägt rum vid personal- och gruppmöten.

Personalens genomgång hölls 2017-10-11.

ÅTAGANDEN OCH EXTERNA SAMARBETEN

CSR – SOCIALT ANSVARSTAGANDE

2017 blev Tranemobostäder medlem i den oberoende, icke-vinstdrivande föreningen CSR Västsverige som är Sveriges största CSR-nätverk.

CSR Västsverige fungerar som ett nätverk inom hållbarhet för alla typer av organisationer och utgör en plattform för lärande, samverkan och erfarenhetsutbyte. Stärker medlemmarnas förutsättningar att förstå och ta ansvar för sin påverkan på samhälle, miljö och människa, samt verkar för positiva synergier mellan affärer och samhällsansvar.

Alla medlemmar kan registrera sina åtgärder i kunskapsdatabasen The Good Society, för utbyte av erfarenheter. Databasen kan läsas även av icke-medlemmar.

<http://csrvastsverige.se/the-good-society/>

SABO

Branschorganisationen SABO, där Tranemobostäder är medlem, arbetar löpande med hållbarhets- och opinionsfrågor.

SOL I VÄST

Sedan 2017 är Tranemobostäder medlem i Sol i Väst

SOL i VÄST

(<http://hallbarutvecklingvast.se/sol-i-vast>), ett nätverk där offentliga aktörer tillsammans bygger upp kompetens och erfarenheter om solcellsutbyggnad. Syftet är att deltagarna ska bygga solelanläggningar och vara en föregångare för andra offentliga aktörer, företag och privatpersoner.

Sol i Väst finansieras av Energimyndigheten, Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland.

POLICYER OCH RIKTLINJER

Tranemobostäder har antagit en miljö- och kvalitetspolicy som uttrycker våra ambitioner med ledningsarbetet. Nuvarande policy antogs av styrelsen 2016-09-20 och bedöms årligen i samband med ledningens genomgång.

Miljö- och kvalitetspolicy:

Tranemobostäder AB är ett allmännyttigt bostadsbolag som strävar efter det goda boendet. Vi skall bedriva vår verksamhet så att vi ser till att miljöhänsyn tas och god kvalitet upprätthålls i alla led, från projektering och produktion till förvaltning och rivning.

Vi skall i all vår verksamhet bedriva ett ständigt förbättringsarbete, samt förebygga föroreningar till luft, vatten och mark.

Vi skall hushålla med resurser och använda bästa möjliga teknik där så är ekonomiskt försvarbart så att naturtillgångar nyttjas effektivt, samt i första hand välja material som inte skadar människor, djur eller natur.

Vi skall i all verksamhet följa gällande lagstiftning och övriga relevanta krav som vi berörs av.

Vi skall kontinuerligt öka våra medarbetares, leverantörers och kunders miljö- och kvalitetsmedvetenhet, inspirera till ett personligt engagemang och därigenom gemensamt skapa förutsättningar för en miljöanpassad förvaltning med god kvalitet.

Miljö- och kvalitetspolicyn har kommunicerats till samtliga anställda, styrelsen, samt till entreprenörer och andra externa intressenter. Den finns tillgänglig på företagets hemsida.

Tranemobostäder har även antagit en arbetsmiljö- och etikpolicy, samt infört etiska riktlinjer som ska följas av samtliga medarbetare och entreprenörer. Utöver detta är Miljönätverkets Etik- och Moralhandbok införd i organisationen och kommunicerad till entreprenörer, hyresgäster, styrelse m.fl.

Dessa styrdokument gäller även för styrelsen och dess arbete i och för bolaget.

Vi har utarbetat en vision för bolaget med tillhörande affärsidé och affärsplan.

MILJÖPÅVERKAN

Tranemobostäders miljöarbete uppfyller de krav som ställs i den internationella miljöledningsstandarden ISO 14001 och företaget har varit certifierat sedan 2001-12-11. Sedan dess har löpande tredjepartsrevisioner utförts och certifikatet förnyats var tredje år.

Tranemobostäders verksamhet ger i första hand upphov till miljöpåverkan inom följande nyckelområden:

- Förbrukningar (el, vatten, samt energi för uppvärmning och varmvattenberedning)
- Avfall (företagets egen verksamhet)
- Kemikaliehantering (inköp, användning, förvaring mm)
- Transporter och fastighetsskötsel (förbrukning av drivmedel, utsläpp mm)
- Inomhusmiljö (buller, fukt, mögel, radon m.m.)

Företagets hyresgäster har tillsammans en stor påverkan på miljön genom sitt utnyttjande av lägenheterna och sina olika livsstilar.

Miljöaspekter

Verksamhetens miljöaspekter (dvs hur skulle kunna påverka miljön negativt) finns samlade i ett miljöaspektsregister där bedömning och identifiering av de betydande miljöaspekterna har gjorts.

Våra betydande miljöaspekter bedöms vara:

- Förbrukning av el för uppvärmning
- Eventuell exponering av radon i våra lägenheter
- Utsläpp av bl.a. koldioxid, kväveoxider, partiklar och kolväten, samt förbrukning av fossila bränslen vid transporter och maskinanvändning
- Projekt och entreprenader

Miljöaspektsregistret revideras minst en gång årligen och beslutas vid ledningens genomgång.

KLIMATFÖRÄNDRINGAR

För att undvika ännu allvarligare klimatförändringar måste utsläppen av växthusgaser minska. Världens ledare har enats om att temperaturhöjningen måste begränsas till under två grader, med sikte på 1,5 grader, vilket forskarna menar är möjligt om vi människor snabbt minskar utsläppen av växthusgaser från fossil energi och skogsbruket blir hållbart så att skogen kan ta upp så mycket koldioxid som möjligt. En del kan bara lösas med stora förändringar i samhället, vilket kräver politiska beslut. Annat går att påverka själv genom att ändra sina vanor i vardagen.

Eftersom klimatförändringarna är ett globalt problem måste alla i världen hjälpas åt för att lösa det. Detta innebär till exempel att Sverige skulle kunna bidra till att minska utsläppen i Europa genom att bygga ut mer förnybar energi än landet behöver och exportera den.

På sikt får vi se mer av det som redan märks idag: mer koncentrerad nederbörd (dvs mer faller under kortare tid), varmare vintrar och kallare under resten av året, instabil väderlek etc. Allt detta påverkar naturligtvis våra fastigheter och vårt långsiktiga arbete – i vissa fall positivt, men främst negativt. Några frågeställningar som vi bör arbeta med i ett längre perspektiv:

Ökad nederbörd:

- **dyrare vatten** – Vi ser redan nu en förändrad nederbörd med fler skyfall och längre torrperioder, minskad nederbörd under vintrarna etc. Vatten kommer att bli en bristvara om grundvattennivåerna sjunker pga förändrad nederbörd, dessutom ger intensivt regnande mer urlakning av ämnen ur marken vilket försvårar och fördyrar vattenreningen.
- **ökad översvämningsrisk** – Hur säkrar vi byggnaderna? Vad har kommunen för planer för klimatförändringar? Hur planerar vi nybebyggelse? Hur bygger vi mer klimatsäkert? Förebygga framtida vattenskador? etc.
- **större slitage på framför allt fasader och tak** – Intensivt regnande sliter hårt på våra hus, fler vatten- och frostsador, mer påväxt på byggnader etc.

Temperaturförändringar:

- i och för sig kan högre temperaturer ge lägre energiförbrukning, men vi får en mer svårplanerad variation i värmen. Ekonomiskt ger det förmodligen ingen besparing och det sliter mer på våra byggnader.
- om vi behöver mer energi under vår och höst och mindre under vinter, ger det fler och bättre möjligheter för alternativa energikällor som solceller (el) och solpaneler (värme).

När det gäller energi- och vattenpriserna ser vi redan idag att de fasta kostnaderna ökar drastiskt, vilket får till följd att de insatser vi gör inte leder till ekonomiska besparingar. Alternativet att inte göra något alls leder dock till att kostnaderna skjuter i höjden, så vi måste självfallet fortsätta jobba med energi- och vattenbesparingar för att hålla kostnaderna på något sånär samma nivå.

MÅL OCH RESULTAT

Policyernas vision och ledningssystemets krav på ständig förbättring ska förverkligas genom att företaget ställer upp övergripande och detaljerade mål. Målen är kopplade till de betydande miljöaspekterna. Åtgärder som ska säkerställa att målen nås finns samlade i handlingsplaner med ansvarsfördelning och tidsangivelser.

De detaljerade mål som omfattar förbrukningar redovisas i denna hållbarhetsredovisning, övriga återfinns i dokumentet *Detaljerade mål*.

MÅL

Tranemobostäder ska:

- medverka till minskade förbrukningar (energi, vatten och avfall) i alla fastigheter
- förbättra inköps- och upphandlingsprocesserna för att minska vår negativa miljöpåverkan
- förbättra vår interna och externa kommunikation
- förbättra inomhusmiljön för våra hyresgäster
- öka medvetenheten och kunskapen genom utbildning, information, samt genom leverantörs- och entreprenörskrav
- förbättra bolagets CSR- och arbetsmiljöarbete
- utveckla attraktiviteten och tryggheten i våra områden
- säkerställa långsiktighet i organisationen för att upprätthålla och utveckla verksamheten

---

ÅTGÄRDER SOM HAR GENOMFÖRTS UNDER ÅRET:

- Genomfört två internrevisioner och en tredje parts uppföljande revision.
- Systematiskt utbyte till snålspolande perlatorer i våra lägenheter.
- Mätningar av radon har gjorts enligt plan. Hela beståndet är mätt – återstår att möta de åtgärder som gjorts och ska göras.
- Bytt ut 47 kyl/frys till nya miljö- och energimässigt bättre.
- Inlett utredning om höga vattenförbrukningar.
- Påbörjat utbyte av kvicksilver- och glödlampor utomhus i Dalstorp, Tranemo och Grimsås.
- Under 2017 har vi slutat använda diesel för våra arbetsbilar och använder nu istället HVO.
- Vi har fortsatt vår OVK-arbete enligt plan och även tittat på fastigheter som inte är direkt berörda av kontroller. Kontrollerna har mynnat ut i åtgärder som har energibesparande effekter samt hälsomässiga fördelar. Vi har exempelvis bytt ut gamla aggregat och delar på Solgårdsgatan 1 och i Trelleborgsvägen 1 i Tranemo. Vi har kartlagt vilka system som i framtiden bör bytas ut mot betydligt bättre alternativ.
- Under året har ett flertal elpannor och gamla FTX-aggregat bytts ut mot från/tilluftsvärme-pumpar. På Bladstigen byttes samtliga värmesystem ut.
- På Saxofonvägen har gamla och dåliga FTX-aggregat ersatts med nya.
- I Långhem och i princip hela Limmared har all belysning i och runt våra fastigheter bytts ut mot LED. Vi har även påbörjat i Tranemo, exempelvis Grässtigen där hela gatan fått nya LED-armaturer.
- Nya tvättmaskiner för våra tvättstugor ersätts kontinuerligt när dessa börjar bli dåliga. Gamla energikrävande maskiner på Lövängen, Haggatan 2 och Backagatan 9 byttes t.ex. mot nya energisnåla.
- Radonåtgärder pågår på Södra vägen 24 och 26 där har vi bytt ventilationen för bättre luftcirkulation.
- På Skyttegatan har ett tak bytts och byggnaden tilläggsisolerats. Vi har även bytt ut ventilation från självdrag till mekanisk frånluft.
- Återvinningen och sophantering för brännbart avfall på Solgårdsgatan 8 har separerats

med mycket gott resultat. Vi har alltid haft problem med att folk slänger sina brännbara sopor i återvinning och tvärtom. Nu har vi två depositionsstationer ganska nära varandra och enligt vår

entreprenör är detta nu ett av de bästa ställena i Tranemo.

Under året har olika arbetsgrupper inom miljönätverket arbetat med att revidera existerande styr- och hjälpdokument, samt ta fram nya för de delar som saknats i ledningssystemet.

AKTUELLT INFÖR NÄSTA ÅR

- Uppföljande revision mot miljöledningsstandarden ISO 14001 av SP Certifiering.
- Minst två interna revisioner kommer att utföras av Miljönätverket Sjuhärads revisionsgrupp.
- Fortsatt arbete med att ständigt förbättra vårt ledningssystem.
- Fortsatt utbyte av kyl/frys/sval till nyare, energisnålare modeller.
- Löpande utbyte av vattenbesparande utrustning (perlatorer etc).
- Ta fram kontinuitetsplan för kontoret och informera om denna.
- Fortsatt arbete med säkerhet, bl.a. hot- och våldssituationer.
- Revidera rutinen för upphandling.
- Revidera inköspolicyn och informera om denna.
- Fortsatt utredning av höga vattenförbrukningar i vissa byggnader.
- Löpande utbyte till LED-lampor utomhus och i gemensamma utrymmen.
- Projektering av nybyggnation med solceller.
- Ta fram likabehandlingsplan och informera om denna.
- Informera all personal om reviderade inkösrutiner och direktupphandling.
- Fortsatt utbyte av kvicksilver- och glödlampor utomhus i Tranemo och Dalstorp.

RESULTAT/AVSTÄMNINGAR

Förbrukningen för uppvärmning, varmvatten och el redovisas per kvadratmeter uttryckt i A_{temp} (tempererad area). Vattenförbrukningen i BOA+LOA (bostads- och lokalarea). Förbrukningen vid värmeproduktion är dessutom energiindexkorrigerad för att jämförelse skall kunna göras år för år.

I slutet av redovisningen jämförs resultaten med nyckeltal från SABO, SCB och genomsnittet för Miljönätverket Sjuhärad (föregående år).

UTHYRNING

Eftersom ett flertal av förbrukningssiffrorna vägs mot uthyrningsbar och uthyrd yta, redovisas även dessa uppgifter här.

För att ge en bra bild av företagets miljöprestanda redovisas mätetalen för vatten i förhållande även till uthyrningsgraden (beräknad på antalet uthyrda bostäder och lokaler per tid under året).

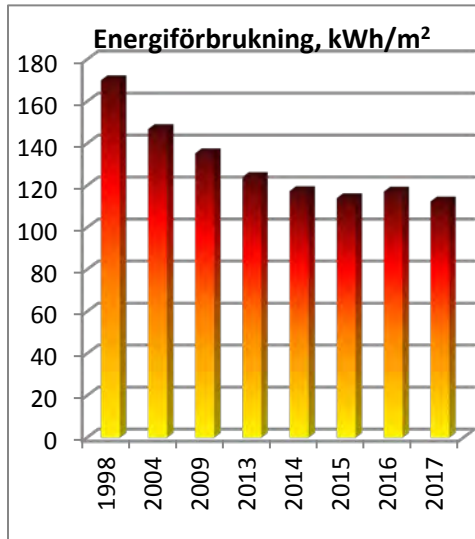
Lägenheter med kallhyra (vars förbrukning inte ingår i våra uppgifter) räknas inte med i arean när det gäller förbrukning för uppvärmning och varmvatten.

Uthyrningsbar yta lägenheter, m ² BOA	54 103
Uthyrningsbar yta lokaler, m ² LOA	6 447
Uthyrningsbar yta totalt, m ² BOA+LOA	60 550
Uthyrningsbar yta totalt, m ² A_{temp}	72 212
Uthyrningsbar yta totalt exkl kallhyra, m ² A_{temp}	59 565
Uthyrningsgrad, % (BOA)	98,9%
Uthyrd yta, m ² BOA+LOA	59 884
Antal lägenheter	799
Antal lokaler	52

ENERGIFÖRBRUKNING

Mål nr	Detaljerat mål	Mätetal	Resultat 2017
DT1-1	Energiförbrukningen för uppvärmning och varmvatten ska minska med minst 20% till år 2020 jämfört med 2009.	Energiindexkorrigerad förbrukning kWh per m ² (A _{temp})	Minskat 17%

Den totala energiindexkorrigerade energiförbrukningen för uppvärmning och varmvattenproduktion har under perioden 2009–2017 minskat med 1 425 MWh, vilket motsvarar knappt 18%.

Energiförbrukningen i kWh/m² har minskat med 23 kWh/m² (17%).

Den faktiska oljeförbrukningen har under perioden 1998–2017 minskat med 99% (834 m³).

Uppgifterna före 2011 är schabloniserade vad gäller A_{temp} och kallhyra. Dessa siffror ger alltså inte en fullt exakt, men ändå mycket god bild av förbrukningen.

2017 ändrade vi målet från 14% till 20%. Vi är mycket nära att nå vårt mål.

154 av våra lägenheter har kallhyra, dvs de sörjer för den egna värmen. Dessa lägenheter ingår inte i redovisningen.

Energiindex

Energiindex tar hänsyn till den sammantagna effekten av temperatur, sol och vind under ett år. Tack vare detta kan man jämföra energiförbrukningen år för år oberoende av hur varmt/kallt året har varit. Det är SMHI som tar fram aktuella energiindex. Vi använder Gislaved som referensort för energiindexet.

ELFÖRBRUKNING

Den totala elförbrukningen har minskat med 166 MWh (drygt 9%) under perioden 2009–2017.

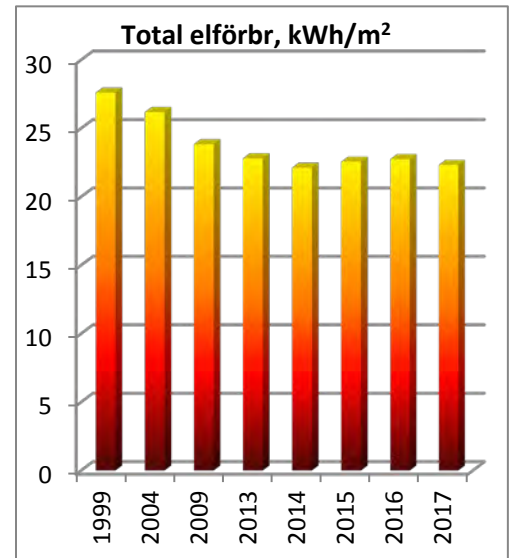
Förbrukningen av el per uthyrningsbar yta har minskat med 1,4 kWh/m² (knappt 6%) under samma period.

2007 inledde vi arbetet med att kontinuerligt byta ut oljepannor mot värmepumpar, vilket naturligtvis ökar elförbrukningen.

Vi kan inte särskilja förbrukningen för fastighetsel och uppvärmning, varför vi här redovisar den totala elförbrukningen. En schabloniserad del (35%, from 2015 45%) av den totala elförbrukningen räknas med i energiförbrukningen för uppvärmning och varmvatten.

Vi har 100% förnyelsebar el sedan 2014, så produktionen av vår elförbrukning genererar inget CO₂-utsläpp. Dock blev den hög under 2015 beroende på att miljövalet löpte ut. Vi har idag avtal för Naturskyddsföreningens Bra Miljöval från Borås Elhandel.

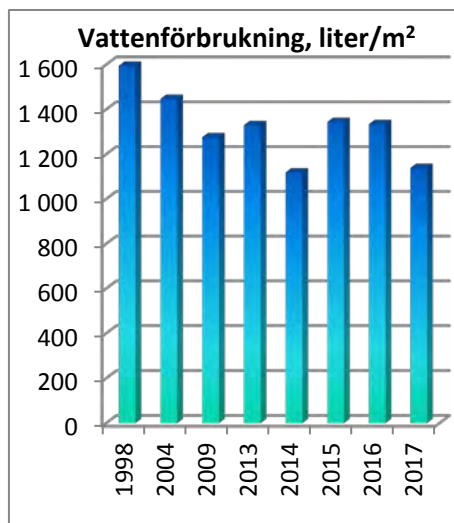
Ca 25 lägenheter har el som ingår i hyran, dvs de debiteras inte för sin elförbrukning.

VATTENFÖRBRUKNING

Mål nr	Detaljerat mål	Mätetal	Resultat 2017
DT1-2	Minska vattenförbrukningen till max 1 200 liter/m ² till 2020.	Liter per m ² uthyrd yta	1 146 liter/m ²

Den totala vattenförbrukningen har minskat med drygt 4 800 m³ (knappt 7%) under perioden 2009–2017. Förbrukningen i liter per uthyrd yta har minskat med knappt 10% (129 liter/m²).

Under 2014 hade vi ett mätfel (oklart hur mycket) som gav för låga siffror. Över lag så är vattenavläsningarna osäkra eftersom de sker manuellt. Vi kommer att inleda en dialog med kommunen om hur vi kan förbättra mät-säkerheten.

Vattenleverantör är Tranemo kommun. Inga vattenkällor påverkas väsentligen av vår vattenanvändning. I dagsläget återvinns eller återanvänds inget av vårt förbrukade vatten i verksamheten. Allt avloppsvatten går via det kommunala avloppsnätet till kommunens reningsverk. Vi har förutom en del mindre tillfälliga läckage, inte haft några större vattenläckor under året. Inga vattentäkter påverkas negativt av våra eller hyresgästernas avloppsvatten.

Minskningen i det längre perspektivet innebär även att belastningen på avloppsreningsverk och utsläppen av övergödande ämnen till vatten minskat.

Vi arbetar aktivt för att minska vattenförbrukningen bland annat genom ett kontinuerligt utbyte till vattenbesparande armaturer, samt utbyte av äldre tvättmaskiner till nyare.

2016 startades ett projekt inom Miljönätverket för att utreda hur vi kan höja vattnets värde hos bl.a. våra hyresgäster. Projektet finansieras genom stöd från Boråsregionen och avslutades under 2017.

KÖLDMEDIER

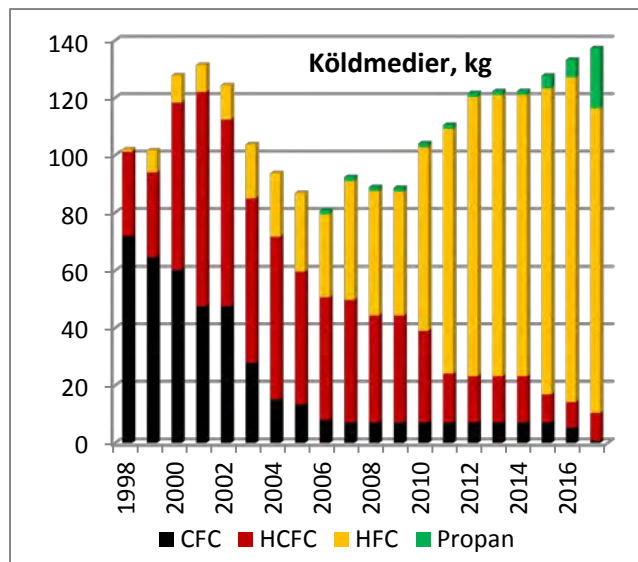
Tranemobostäder hade vid årets slut sammanlagt 137 kg köldmedier i främst värmepumpsanläggningar och avfuktare. Den totala köldmedieanvändningen har sedan 2009 ökat med drygt 49 kg, vilket motsvarar en ökning med 55%.

Anledningen till ökningen under de senaste åren är att oljeuppvärmning bytts mot värmepumpar.

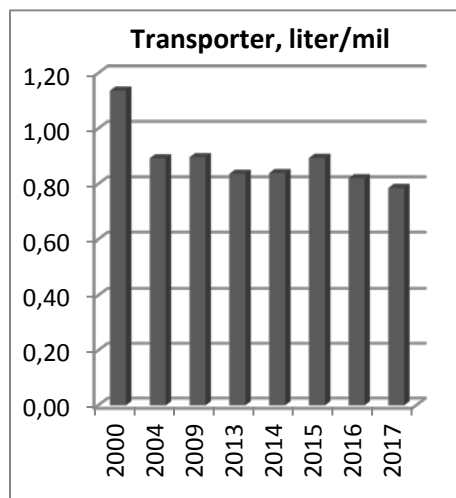
Hushållens vitvaror ingår inte denna redovisning.

Vi har under 2017 inte haft några mätbara läckage av köldmedier.

Ny lagstiftning trädde i kraft 2017-01-01 innebär att man istället för köldmediemängd låter koldioxidekvivalenter styra kontrollplikten. För vår del innebär det att vi får en ökning till 11 aggregat (tidigare sju) som blivit kontrollpliktiga.

TRANSPORTER

Antalet totalt körda mil jämfört med 2009 (tjänstebilar), har ökat med drygt 5 500 mil. Drivmedelsförbrukningen för tjänstebilarna har ökat med 56% (3 500 liter). Sett till förbrukning per körsträcka, så har förbrukningen minskat med 12%.

Det finns flera orsaker till den stora ökningen av antalet körda mil, framför allt har antalet tjänstebilar ökat från 4 till 13 under perioden 2006–2014.

Totalt 27 ton koldioxid släpptes ut från våra transporter under 2017 (schablon för privata bilar). Detta innebär en ökning med 5 ton jämfört med 2009.

Sedan slutet av 2017 har vi gått över till HVO (Hydrerade Vegetabiliska Oljor) i stället för diesel i de flesta av våra bilar. HVO framställs av bl.a. slaktavfall och vegetabilier och orsakar minimala utsläpp av fossil koldioxid vid användning.

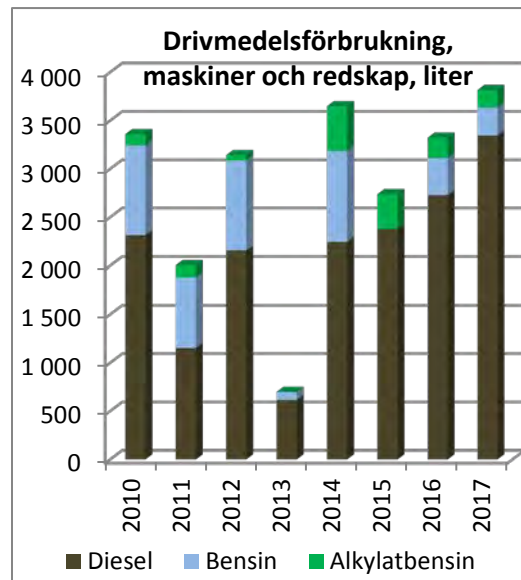
MASKINER OCH MOTORREDSKAP

Totalförbrukningen drivmedel för traktorer, maskiner och verktyg minskade under 2011, vilket främst berodde på att vintrarna detta år var snöfattiga.

All yttre grönyteskötsel och snöröjning/halkbekämpning ligger från och med 2013 på entreprenad. Vi har tyvärr inga uppgifter om entreprenörens drivmedelsförbrukning för 2013, däremot för de följande åren.

Grönyntentreprenören använder främst alkylatbensin till handredskapen, vilket genererar betydligt mindre utsläpp av farliga ämnen, samt ger en förbättrad arbetsmiljö.

Förbrukning från transporter och tjänsteresor ingår inte i diagrammet.

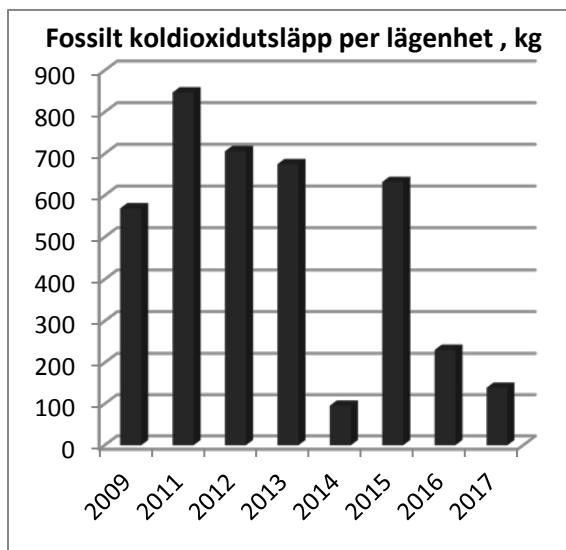
JÄMFÖRELSE OCH ANALYS

A _{temp} för energi & el, BOA+LOA för vatten.	År	Energi (kWh/m ²)	Fastighetsel (kWh/m ²)	Vatten (liter/m ²)	Koldioxid (kg/lgh)
Sabo (Skåneinitiativet)	2016	109	16	1 388	
SCB/Energimyndigheten	2016	140		1 866	
Miljönätverket	2015	104	16	1 279	252
Miljönätverket	2016	106	15	1 249	187
Tranemobostäder	2016	117	23	1 333	231
Tranemobostäder	2017	112	22	1 146	139

Som framgår av siffrorna ovan så ligger Tranemobostäder på relativt normala nivåer när det gäller samtliga förbrukningar.

Energiförbrukningarna är energiindexkorrigerade (gäller ej elen). Vattenuppgiften från SCB är från 2011 (sammansätts inte längre).

FOSSILT KOLDIOXIDUTSLÄPP

Tabellen visar utsläpp av fossil koldioxid. Uppgifterna för fjärrvärme och el kommer från våra leverantörer, övriga beräknas utifrån omräkningstal.

Minskningen 2011–13 beror dels på att vår fjärrvärmeleverantör har sänkt sina utsläpp, men framför allt på att vi kontinuerligt har bytt ut oljeeldning mot fjärrvärme och värmepumpar.

Den radikala minskningen 2014 beror på att vi bytte till el från fossilfri produktion (dvs utsläppen är så gott som noll). På samma sätt beror den tillfälliga höjningen under 2015 på att vårt miljöval (el) gick ut. Detta är åtgärdat vilket syns i 2016 års siffror (avtalet började gälla en bit in på året).

2009–2017 har vi sänkt vårt årliga fossila koldioxidutsläpp med 370 ton (77%)!

RAPPORTERADE AVVIKELSER, TILLBUD MM

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Avvikelser, egen verksamhet	15	16	11	15	16	36	16	9	23	6	3	1
Avvikelser, revisioner	32	22	17	22	17	19	15	16	15	26	26	21
Tillbud				3	1	6	2		1	3	2	6
Förbättringsförslag										2	1	
Kundklagomål									4		2	
Totalt	47	38	28	40	34	61	33	25	43	37	34	28

Antalet rapporterade avvikelser från egen verksamhet har tyvärr minskat drastiskt under de tre senaste åren. Under 2018 kommer vi att se över våra rutiner för avvikelserrapportering. Det löpande arbetet med ledningssystemet och ständiga förbättringar är väldigt beroende av denna rapportering.

LAGKRAV OCH LAGEFTERLEVAD

Den lagstiftning som berör företagets verksamhet finns specificerad i nätverkets lagförteckning. Denna uppdateras löpande och en lagbevakningstjänst finns att tillgå. Företagets verksamhet berörs även av lokala, kommunala krav, branschöverenskommelser och regionala krav.

Lagefterlevnaden stäms av minst en gång om året. Avstämningen under året visar att vi lever upp till lagkraven.

Bolaget har aldrig varit föremål för sanktioner eller betydande böter till följd av miljöbrott eller annat brott.

KEMISKA PRODUKTER

Tranemobostäder hanterar ett mindre antal olika kemiska produkter och det rör sig i de flesta fall om begränsade mängder. Undan för undan har vi fasat ut de farligaste kemiska produkterna och ersatt dem med mindre skadliga.

Vi fortsätter vårt arbete med att kontinuerligt byta till mindre skadliga och farliga produkter i enlighet

med våra rutiner som innefattar bl.a. Miljöbalkens försiktighets- och utbytesprinciper.

2016 införde vi ett digitalt system för kemikalielistor och säkerhetsdatablad (EcoOnline), vilket förenklat denna hantering. Systemet finns tillgängligt i alla medarbetares smartphones och har underlättat och förbättrat inköp och hantering av faromärkta produkter.

KÖLDMEDIER

För att förhindra nedbrytningen av det skyddande ozonskiktet i atmosfären finns en rad lagar och förordningar som reglerar hanteringen av köldmedier.

Förbud för användning av hårda freoner (CFC) gäller efter 1999-12-31. Små anläggningar som innehåller 900 gram eller mindre får dock efter beslut av regeringen 2004-11-18 användas så länge de fungerar.

Köldmediet HCFC ska vara utfasat senast vid utgången av 2014 (gäller aggregat innehållande 3 kg eller mer). Denna utfasning är vi redan klara med.

Vi har för närvarande elva aggregat som är kontrollpliktiga. Vilka dessa är framgår av köldmedieförteckningen.

RISKANALYS OCH INTERNKONTROLLPLAN

Under 2013 infördes riskanalys och internkontrollplan hos Tranebo. Drygt 100 olika risker bedömdes och utifrån dessa togs en internkontrollplan fram.

Riskanalysen och internkontrollplanen stäms av och revideras löpande och är en fast punkt på agendan för styrelsemöten.

AVFALL

Alla hushåll har tillgång till fastighetsnära återvinningsstationer för källsortering.

Eftersom vi har mycket liten påverkan på hyresgästernas avfallshantering – vilken är den betydande mängden – redovisar vi inte avfallsmängder.

Tranemobostäder har tillstånd för egentransport av farligt avfall som uppkommit i egen yrkesmässig

verksamhet. Transportdokument skrivs och signeras vid alla transporter av farligt avfall, oavsett om transporten utförs i egen regi eller inte.

Under 2017 fraktade vi 47 kyl/frys till återvinningsstationen.

GRI-INDEX

Vi rapporterar vårt hållbarhetsarbete i enlighet med GRI:s (Global Reporting Initiative) riktlinjer G3 enligt nivå C. Definitionerna av redovisningens innehåll utgår från de frågor som internt bedömts som prioriterade.

Data och information som presenteras har samlats in under verksamhetsåret och rapporten omfattar samtliga fastigheter som ägs och förvaltas av oss. Inga avgränsningar har gjorts avseende organisationens ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan.

Eftersom historiken bakåt är kort (pga kort tid med hållbarhetsredovisning) saknas jämförelser, undantaget miljödelarna som funnits i tidigare års miljöredovisningar.

Redovisningen omfattar – förutom beskrivningar av organisation och verksamhet – bl.a. förbrukningar av värme, el, vatten och drivmedel, samt utsläpp av koldioxid och status vad gäller köldmedier. Redovisningen omfattar bolagets samtliga fastigheter.

I rutinen för redovisning beskrivs processen för att ta fram redovisningen. I *Rutin för nyckeltal, avläsningar*

och *mätinstrument* beskrivs hur datainsamlingen går till.

I de fall där det krävs kvantitativa mått på hållbarhetsarbetet och där Tranemobostäder redovisar sådana, anses dessa vara redovisade. I de fall redovisningen är mer kvalitativ har dessa ansetts delvis redovisade.

Nedanstående tabell innehåller samtliga kärnindikatorer samt de tilläggsindikatorer som vi har bedömt som relevanta. Hållbarhetsredovisningen är en del av vår årsredovisning och sidhänvisningar till årsredovisningen har markerats med ÅR.

Förklaring, uppfyllandegrad enligt GRI:

Rapporteras

Rapporteras delvis

Rapporteras ej

GRI-REFERENS		REDO-VIS-NING	SIDA/ KOMMENTAR
1	Strategi och analys		
1.1	Uttalande från VD		2
2	Organisationsprofil		
2.1	Organisationens namn		1, 2
2.2	Huvudsakliga produkter och tjänster		3, 7
2.3	Organisationsstruktur		6
2.4	Huvudkontorets säte		3
2.5	Verksamhet, länder		3
2.6	Ägarförhållanden		3
2.7	Marknader		3
2.8	Organisationens storlek		3
2.9	Betydande organisatorisk förändringar		6
2.10	Erhållna utmärkelser		3
3	Redovisningens profil och omfattning		
3.1	Redovisningsperiod		3
3.2	Tidpunkt för senaste redovisning		3
3.3	Redovisningsfrekvens		3
3.4	Kontaktperson		20

GRI-REFERENS		REDO-VIS-NING	SIDA/ KOMMENTAR
3.5	Process för att fram redovisningens innehåll		17-18
3.6	Redovisningens omfattning		18
3.7	Särskilda begränsningar i redovisningen		17-18
3.8	Skillnader i jämförbarhet		17-18
3.9	Beskrivning av mätmetoder, inklusive avvikelser från GRI:s indikatorprotokoll		17-18
3.10	Förklaring till förändring av tidigare angiven information		3
3.11	Betydande förändringar i omfattning, avgränsningar eller mätmetoder		17-18
3.12	GRI-index		17-20
4	Styrning, åtaganden och engagemang		
4.1	Struktur för bolagsstyrning		4-5
4.2	Styrelseordförandens ställning i organisationen		5
4.3	Antal oberoende, ej verkställande styrelseledamöter		ÅR 3
4.4	Möjligheter att lämna rekommendationer till styrelsen		5
4.5	Koppling mellan ersättning till ledning och verksamhetsresultat		Politiskt tillsatt styrelse

GRI-REFERENS	REDOVISNING	SIDA/ KOMMENTAR
4.6	Rutiner för motverkande av intressekonflikter inom styrelsen	Finns rutiner för jävshantering mm på kommunal nivå
4.7	Rutiner för styrelsens kvalifikationer	Politiskt tillsatt
4.8	Principer för ekonomiskt, socialt och miljömässigt uppträdande	7
4.9	Rutiner och processer för CSR-arbetet i styrelsen	7
4.10	Utvärdering av styrelsens egna prestationer	Gjorts 2013. Uppföljning ska göras
4.11	Försiktighetsprincipen	17
4.12	Anslutning till externa deklARATIONER, principer, standarder och andra initiativ	4, 6, 22
4.13	Medlemskap	4, 6, ÅR3
4.14	Organisationens intresser	3
4.15	Tillvägagångssätt för att identifiera intresser	Workshop i miljögruppen
4.16	Kommunikationsinsatser	Ca 6 st till hyresgästerna
4.17	Viktiga frågor som kommunicerats med intresser	Regelmässig rapportering till ägaren via moderbolag. Styrts av ägardirektiv.
5	Hållbarhetsstyrning och resultatindikatorer	
EC	Ekonomiska indikatorer	
EC1	Direkt ekonomiskt värde	ÅR 9
EC2	Risker och möjligheter hänförliga till klimatförändringar	8
EC3	Pensioner och andra förmånsplaner	ÅR 14
EC4	Ekonomiskt stöd från offentliga organ	3
EC5	Ingångslön lägre än minimilön	Förekommer ej
EC6	Lokala leverantörer	Regelbundna entreprenörsträffar.
EC7	Lokala anställningar	3
EC8	Utveckling av samhällets infrastruktur och utbud	Via ägardirektiv och kommunala beslut

EN	Miljömässiga indikatorer	
EN1	Materialanvändning	Styrts vid upphandling av nybyggnation
EN2	Återvunnet material	Styrts vid upphandling av rivning
EN3	Direkt energiförbrukning	12
EN4	Indirekt energiförbrukning	Mäts ej
EN5	Energibesparingar	12
EN6	Initiativ och resultat för energieffektiva produkter och tjänster	9-10, 12
EN7	Initiativ och resultat för att minska indirekt energiförbrukning	9-10
EN8	Vattenanvändning och vattenkällor	13
EN9	Vattenkällor som väsentligen påverkas av användningen	13
EN11	Verksamhet inom områden med rik biologisk mångfald	Ingen
EN12	Påverkan på den biologiska mångfalden	Ingen
EN16	Direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser	12, 14, 16
EN17	Andra relevanta indirekta utsläpp av växthusgaser	Inga
EM18	Minskning av utsläpp av växthusgaser	16
EN19	Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen	14
EN20	Utsläpp av NO _x SO _x och andra ämnen	Mäts ej - mindre mängder
EN21	Utsläpp till vatten	13
EN22	Avfallsvolym och hantering	17
EN23	Väsentligt spill	Förekommer ej
EN24	Mängd farligt avfall	17
EN26	Initiativ och resultat för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster	9-10, 12-16
EN27	Återvinning av sålda produkter	Förekommer ej
EN28	Betydande böter, samt sanktioner till följd av miljöbrott	16
EN29	Miljöpåverkan från transporter och tjänsteresor	14

LA	Anställningsförhållanden och arbetsvillkor	
LA1	Personalstyrka	ÅR 14
LA2	Personalomsättning	6, ÅR3
LA4	Antal medarbetare som omfattas av kollektivavtal	Samtliga
LA5	Varseltid vid betydande verksamhetsförändringar	Enligt kollektivavtal
LA7	Arbetsrelaterade olyckor och sjukdomsfall	Inga rapporterade under året
LA8	Åtgärder för att bistå anställda vid sjukdom	Avtal med Avonova
LA10	Antal utbildningstimmar per anställd	Ca 8 timmar
LA11	Program för kompetensutveckling	Via utvecklingssamtal
LA12	Andel medarbetare med regelbundna utvecklingssamtal	Samtliga
LA13	Mångfaldsindikatorer för styrelse, ledning och medarbetare	Styrs politiskt
LA14	Lönkvot mellan män och kvinnor per yrkeskategori	Ej applicerbart
HR	Resultatindikatorer för mänskliga rättigheter	
HR1	Investeringsbeslut med beaktande av mänskliga rättigheter	Säkerställs vid upphandling
HR2	Leverantörer som granskas avseende mänskliga rättigheter	Säkerställs vid upphandling
HR3	Antal utbildningstimmar i mänskliga rättigheter	
HR4	Antal fall av diskriminering och åtgärder	Inga rapporterade
HR5	Verksamhet där föreningsfrihet/ kollektivavtal kan riskeras	Säkerställs vid upphandling
HR6	Verksamhet där barnarbete kan förekomma	Säkerställs vid upphandling

HR7	Verksamhet där tvångsarbete kan förekomma		Säkerställs vid upphandling
-----	---	--	-----------------------------

SO Indikatorer för resultat avseende samhällsfrågor

SO1	Rutiner som hanterar bolagets påverkan på samhället		Styrs av politiska beslut
SO2	Affärsområden som har bedömts avseende risker/korruption		4, 17
SO3	Andel medarbetare som utbildats i bolagets korruptionsriktlinjer		Samtliga
SO4	Vidtagna åtgärder vid fall av korruption		Inga rapporterade fall av korruption
SO5	Politiska ställningstaganden och deltagande i lobbying		Nej
S08	Böter/sanktioner pga brott mot gällande lagar och regleringar		4, 17

PR Resultatindikatorer för produktansvar

PR1	Utvärdering av produkters och tjänsters påverkan på hälsa och säkerhet		Ja, görs löpande.
PR3	Typ av produkt- och tjänsteinformation som krävs		Ett flertal processer och rutiner i ledningssystemet
PR5	Rutiner för kundnöjdhet och utfall av undersökningar		Uppföljning vid uppsägning av lägenhet
PR6	Rutiner för lagefterlevnad avseende marknadskommunikation		Nej. Granskas av kommunen.
PR9	Betydande bötesbelopp för lagbrott mm		17

Tranemo, 2018-05-04

Per Östlund

verksamhetssamordnare

Miljönätverket Sjuhärad

(0707-20 14 75, per.ostlund@7miljo.se)

Miljönätverket Sjuhärads miljögrupp (miljöansvariga och revisorer), fr.v. Kjell-Ove Sethson, Jacob Andersson, Elisabeth Erkenborn, Michael McCleave, Mattias Severinsson, Annika Björklund-Fagrell, Tina Andersson, Tommy Czolowski, Andréa Ekeroth, Anders Eriksson, Tommy Borg och Per Östlund.

Tranemobostäder är stolt medlem av Miljönätverket Sjuhärad (7miljö)!

CERTIFIKAT

ISO 14001

CERTIFICATE nr/no.2835 M

Härmed intygas att:/This is to certify that:

Tranemo Bostäder AB

har ett miljöledningssystem som uppfyller kraven enligt SS-EN ISO 14001 vad gäller:

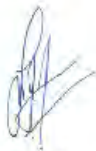
has an environmental management system that fulfils the requirements of SS-EN ISO 14001 with respect to:

Fastighetsförvaltning, underhåll och ansvar för byggprojekt

Real estate management, maintenance and liability for construction projects

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut/SP Technical Research Institute of Sweden

Certifiering - Certification

Lennart Månsson

SP är ett av SWEDAC ackrediterat organ för certifiering av miljöledningssystem
SP is a Certification Body, accredited by SWEDAC, for certification of environmental management systems

Sida/page 1 (2)

Giltigheten verifieras på www.sp.se/certifiering
The validity is verified at www.sp.se/certifiering

Akred. nr 1002
Certifiering
ISO/IEC 17021

